

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.16. Et turbit ciuitatis multa cum illa. Comitatur turba viduam, non sacerdotes: merito vinci deplorat iacturam sed potiori iure peccator Dei deploret iacturam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

Is. 14. 2. fore in vno montium circa templum, ex illis multis de quibus in Psalterio legimus: *Montes in circuitu eius.* Ad se citat Dominus Isaiam, aitque illi: *Nebulonem illum adi iugnem: Vade ad Solenam propositum templi.* Quid obsecro, dicam illi? dieito illi: *Quam hoc tuo gloriatis sepulchro quod tibi adificasti, corpus tuum ac memo iam aeternitati, vt credis, commendaturus: noueris ergo, quod illo non poteris: sed vt gallum gallinaceum, cum tristitia & dolore, vel vt pilam hac illoque percussam transferri te faciam per medium Assyriorum: venient enim & captiuum te ducent in terram Babylonis amplissimam, hic morte peribis infamta, a vermibus erodendus: Quis tu hic, aut quasi quis hic? quia excidisti tibi hoc sepulchrum, excidisti in excelsis memoriale digne in petra tabernaculum tibi: Ecco Dominus asportari te faciet, sicut asportatur gallus gallinaceus: Et quasi pilam mittet te in terram latam & sparsosam, ibi morieris, &c.*

§. 16. Et turba ciuitatis multa cum illa. Comitatur turba viduam, non sacerdotes: merito vnicui deplorat iacturam sed potiori iure peccator Dei deplorat iacturam.

Is. 12. **D**efunctus efferebatur filius vnicus matris sua, & hac vidua erat, & turba Ciuitatis multa cum illa. Describit nobis D. Lucas Euang. pompam funebrem, qua ad sepulchrum a dolens hic efferebatur, & quis pullatus incedat doleatque mortuum. Ad tumulum efferebatur: funus magna ciuitatis turba comitabatur, matremque viduam dolenter ingemiscentem constabat. Campus apertus est illic spatiosus vt explicemus, quam iustit, pax, sancta & mystice sint ceremonie, quibus Ecclesia in fidelium defunctorum vitur exequijs, in phetetro mortuos deferens, decenter itaque compositis corporibus, cum comitatu multo, cantoribus, caudelis, facibus, uesta pulla, sonitu campanatum, &c. Sed prater iam dicta vltra modum hanc exeresceret Homilia. Tantum circa hanc verba tria notanda iudicauit. Primum: quod ex proposito dicat Euangelista, quinam cum matre vidua defunctum ad tumulum comitarentur, nempe: *Turba ciuitatis, multa cum illa:* deuotans nullos adfuisse Sacerdotes, sed ratum conmunem plebem, qua dicitur: *Turba Ciuitatis:* legi dicina conformiter, qua cunctis prohibebat Sacerdotibus interesse defunctorum exe-

quijs, eorum exceptis quos in lege nominat: *Non est amictus Sacerdos in mortibus ciuium suorum, nisi tantum in consanguineis, ac propinquis, id est, super patre, & matre, & filio, & filia, & fratre quoque, & sorore virgine, qua non est nupta viro.* Sed nec hoc summo liebat Pontifici, vt ex textu intesceat, de quo rationes allegat literales D. Thom. & notat bene Abulens. quod omnes ex diuino prescripto quotquot mortuorum assiliebant exequijs, siue laici facent, siue Sacerdotes immundi habebantur; & incapaces, vt eo die, & aliquando septem diebus sequentibus ingrederentur tabernaculum, vel quid sanctum attingerent: de quibus supra eius litteralem rationem profert idem Angelicus Doctor.

1. 2 q. 102. a. 6. ad 11. In c. 19. Nu. q. 17. 1. 2 q. 102. a. 5. ad 4.

Verumtamen hoc interest discriminis quod concederet Deus Laicis vt legalem hanc contraherent immunditiam absque peccato (sicut & nunc Ecclesia licet ordinet vt bigamus sit irregularis, hanc tamen permittit contrahi irregularitatem sine peccato.) sed hoc Sacerdotibus non permittebat nec illis licitum erat talem contrahere immunditiam: quia semper ei debent parati ac rite dispositi ad ingressum Tabernaculi, sacrificiorum oblationem, & rerum Sanctarum contactum: vnde non dixit: Sacerdos non interfuit mortuorum funeralibus sed: *Non contaminetur Sacerdos.* Quamobrem peccatum fuisset in Sacerdote illis assilere, quod in seculanis peccato vacabat, quamuis aliquanto tempore censeretur immundus. Pende legis veteris cum noua & Evangelica differentiam. In illa, qui omnium longissime abesse debebant a mortuorum iustis, erant ipsi Sacerdotes; hic qui proxime assilere debent, illoque fungi munere, sunt Sacerdotes, vt ait D. Hieron. Epist. 49. *Ibid.* de muliere septies icta, & conformat eius scholias, Marian. Victor. etenim continuo assilunt, ab eo tempore quos quis ad vltimam tendit metam, donec sepultura tractatur. Associauit illi corpus cum hymnis & orationibus, illud circumueunt thus adolendo, aquam aspergendo iustitiam, terram illi superijciendo, per hoc tamen, nulla polluantur immunditia: defuncti quoque eorum iuuantur suffragijs, & viui consolationes. Ceterum intelligant, quod sicut lex erat illavimbrarum & figurarum, illam statens in corpore mortuo peccati, diligentiam denotat, quibus Sacerdotes Evangelici (quorum illi figuram praeferebant) sibi deberent cauere, re seipos aliquo peccato polluerent nec non aduerterent, quod ab aliquibus imperfectioribus, qua sacularibus

II. Discrimine inter Sacerdotes veteris & noue legis.

laribus indulgentur, esse debeant illi adco liberi & proliis alieni, sicut a morte, ob dignitatis suæ reuerentiam. O Sacerdotes, ecce quantam a vobis Deus exigit vitæ puritatem vt nedum tangatis, neque manum extendatis ad peccatum, sed nec ibi adfuis, vbi illud committitur, & inuenitur, quid adhuc? nec illud videatis.

Secundum est: Hic funebri comitatus, honor erat postremus, quo viui poterant defunctum profequi, eum de domo sua deferre, ad sepulcrum efferre, eique terræ mandato valedicere: Defunctus efferebatur, quo factio quilibet ad propria reuertebatur, cum vltra ad sepulcrum nihil superfit perfoluendum. Hic terminatus & finem accipit, quidquid tibi potest mundus impertiri, & summum quo vestra potest gloria, terræque honor ascendere. Idcirco dicitur: Honor super-

III. Honor superius, id est omnium vltimus, quo te potest, munnebris di- dnis honorare. Non est quod amplius ab illo tibi citur vlti- faciendum expectes. Proposuit Dominus Iob vt mus.

Iob 38. 8. Illius quidem extra queat proficere vbi fuerentes illius fluctus confringuntur: Quis conclusit ostijs mare? Circa d. di illud terminis meis, & posui vellem, & ostia, & dixi: Hinc vsque venies, & non procedes amplius, hic confringes tumentes fluctus tuos. Est homo mare tempestuosum, inquietum: Quasi mare feruens, quod quiescere non potest. Terminos habet satis angustos, à Deo sibi constitutos, quos ipse Iob exposuit: Breuis dies

Iob 4. 5. hominis sunt, &c. Constituitis terminos eius, qui prateriri non poterunt. Et Salomon: A die exitus de ventre matris eorum, usque ad diem sepulcræ.

Terminos expendit: ventrem matris tuæ, & sepulchrum. Inter illos terminos fluctuat mare turbulentum, & spumofum. Quæ cogitatione superba, quæ tam insolentes ambitiones? quis pecuniarum conquirendarum terminus? quis finis honores ambiendi? quam aetigans hic Nobilis, instar vndæ à vento commota, vt terram cooperire velle videatur? quo fastu matrona superbiore ingreditur? Incedito, incedito: ad terminum enim accedens: Hic confringes tumentes fluctus tuos. Hic vestra desinet gloria, fastus, maiestas, diuitiæ, famuli, tapetia, comitatus. O quales in hominibus fluctus excitantur! Marabiles elationes maris, ait Dauid, quantam suspicimus in Principe maiestatem? quantam in Titulato celsitudinem? quam obfupus incedit famulis, pedissequis, nobilibusque sociatus? quanto numero lanceariorum Regia prodit Maiestas? eo vsque tantummodo protendentur ad terminum scilicet illum terræ, ad

Ps 92. 4. sepulchrum. Hic finem accipient, hic elidentur omnes eorum diuitiæ, pompa, celsitudo, dignitas, Maiestas, congratulationes, comitatus, te solo nudoque in ipso sepulchro dete lecto: Solus dimittitur (verba sunt D. Aug.) Et quilibet ad propria reuertitur, & cito obliuioni traditur, tanquam mortuus à corde. Non est aliquis qui tantum amicum, vel cognatum diligat, quod per noctem vnam secum morari cupiat.

Nemo non admiratur argumetum his consonum D. Chryl. ad illa verba Psalterij: Ne timueris cum dices factus fueris homo, & cum multiplicata fuerit gloria domus eius, quoniam cum interieris non sumes omnia, neque descendet cum eo gloria eius. Pende, quam graphicè virum delatibat mundi sectatorem, qui se instat marini fluctus extollit, vt te absorbere velle videatur. Ne timueris, vnam hanc licet inflatam videas: Cum multiplicata fuerit gloria domus eius: non ait cum exaltata fuerit, seu multiplicata gloria eius, sed gloria domus eius: etenim gloria hominis est puritas conscientiæ, sunt diuitiæ virtutum, de quibus sic Apostolus: Gloria nostra hæc est, testimonium conscientia nostra. Et de anima sancta ait Spiritus Domini: Omnis gloria eius filie Regis ab intus. De hac parum tales sunt solliciti: omnis eorum hæc cura est, vt sibi domorum suatum gloriam assequantur, id est, palatorum, aulaorum, scriniorum, lectorum, redactorum, diuitiarum prædiorum &c. Hoc: i. qui sanctus ille, ad domus tuæ spectat splendorem ac magnificenciam, verum intertego te, quid hoc a gloria tua, animæque tuæ conducit celsitudinè?

Gloria non hominis, sed domus est columba misa magnitudine erecte, adunatis & insensitis aureis capillis, marmore incrustati parietes, plera gemmarum omnia, grex seruorum auro fulgentium, magnus comitatus, ornata cubilia, &c. Non hoc te perterreat, si fluctus hos videtis inflatos & superbos, gloria domus suæ subleuatos, ad terminos etenim accedentes dissipabuntur, & in auras citius euanescent, sic vt ne vestigium quidem super sit: Cum interieris non sumes omnia, neque descendes cum eo gloria eius. Considera cum in morte. Numquid ex his que hic sunt, seruis & abijt? Excedit è vita, nudus speltitur, nudus in miserij humatur, seruis abijt, &c. cura est iam nemus, &c. Vbi sunt diuitiæ? vbi seruis? vbi rerum species, & imago? vbi domus magna & nobilis? Te omnes deserunt, te etiam vxor deserit in vita, fontes etiam vermium tum exortant, &c. Quamobrem vt ante diximus, vocauit Iob sepulchra, solitudines, de ijs locutus quæ sibi Re-

V. Quæ sit gloria domus eius.

D. Chryl. Loco cita.

D. Avo. Ser. 40. ad fratres in Erc. To. 10.

D. Chryl. Aabatur Tom. 1. post Psalmodij expofitionem.

Ps. 48. 17.

IV.

Quæ sit gloria hominis. 2. Cor. 12. 2. Ps. 44. 14.

V.

Quæ sit gloria domus eius.

D. Chryl. Loco cita.

ges

Job 14. ges ac Principes constituunt: *Qui adfiscant sibi filitudines: quia in ijs ita solitum anent, vt nec amicus, nec cognatus, nec quidquam eorum quæ chara habent, illos comitetur, omnia hic remanebunt, amici etiam intimiores: nec quidquam tecum auferes nisi quod in elemosinas expendens. Sola misericordia comes est defunctorum, ait D. Ambros.*

Eccli. 17.
18.
33. Celebranda est Spiritus S. sententia, in multis Biblijs repetita, vt notat doctissimus lausen. *Elemosyna vris, quasi sacculus cum ipso: quod biblia dixit legunt: Quasi signaculum cum ipso. q. d. Elemosyna iusti, sacculus est & signaculum quod tecum hinc defert. Ab eo metaphora mutatur, qui in longinquas debet proficisci regiones vbi nihil sit inuentum, nisi quod sua sibi pecunia comparauerit. Cum ea tecum deferre non possit, quæ domui suæ sunt necessaria, sacculum sibi seu peram obfirmatam comparat, cui quodam aureos & argenteos meritis nummos, hanc tecum comitem defert, eo modo quo altera de viro suo dixit: *Vir meus abijt via longissima, sacculum pecunia tecum detulit. Et frater grandis tibi restat via, nihil de domo tua deferri permittetur, eius autem gloria ad sepulchrum vsque te comitabitur, sacculum tibi provide securum, qui per frequentes sit eleem. ly nas: hunc enim tantummodo tecum deferes: hic te per tristes illas comitabitur regiones, hic à latere tuo fidus non discedet, donec te coram summo Tribunali constitutum defendat, ab omnibus derelictum. Hoc nobis consilium Christus suggessit apud Euangelistam Lucam:**

Pro. 7. 39.
Luce. 12. 53. *Facite vobis sacculos, qui non veterascunt, &c.*
Tertium est: quod mater pulvis indura defun-
tum lugeret filium, idque irremediabilibus
VI. *Plures ad-* perfula lacrimis, pluribus de causis quas ex-
ferentur pendit D. Gregor. Nyssen. verba trutinans: *E-*
rationes uangelista, quas censet esse iustissimas. Prima
uctus ma- sit: quod iuuenis hic, filius esset: *Filius*, qui
terni. pluris sit quam filia. Secunda, quæ vnica es-
L. de opifi- set: *Vnicus*, imo sic vnica, vt illius natiuitate
cio homi- reliqui secluderentur: *Partus solum hunc in do-*
nis e. 26. *loribus nouerat, solum hunc suis lactauerat vberibus,*
D. Greg. *bus,* inquit hic S. Doctor, Græco textui conformiter: *Nomen enim quod Euangelista posuit, Vnigenitum significat: & domesticè notum est, amorem matris ad vnigenitum adeo sentuentem esse, vt eum Propheta David statuerit, quasi supremum omnium, & amoris intensissimi rogulam: quando suum declarans, quo ferebatur in Ionatham Principem iam defunctum sic ait:*

*Sicut mater vnicum amat filium suum, ita ego te diligebam. Terra quod iuuetis flore veteraret, vocarique posset: Adhuc scens: cuius iam inciperet consuetudine delectari, eum inter adolecentes vrbis conspicata nobiliores, iustibus ceterisque publicis intentum recreationibus, tamque accipiendæ vcori dispositum: ita vt in illo solo mater obtineret, quidquid illam solari poterat aut exhilarare: *Quidquid oculis matris dulco pretiosumque suberat &c.* Quando namque tali defungitur tempore filius, totam tecum abripit de corde materno iactantiam: vt illa declarauit, quæ simili dolens infortunio S. Esdræ loquebatur. *Quarta, quod vidua esset: Et hac vidua erat & ex predictis arare grauis, quæ licet secundas tentaret nuptias, nullos tamen alios p se sperare sibi gigni filios, vnde spem omnem sibi lugere ereptam posteritatis: hoc etenim ipsum, vt primum dolorem mulier illa sapientissima Davidi proponebat: *Quarum exiguare semellam meam, vt non superstiti viro meo nomen & reliqua super terram.***

*Quis Iacob vidit Patriarcham filij sui mortem audientem: cui cum videtur adhuc uerent superstitis, tanto nil ilominis se dolere cruciabat, vt nullum sibi proposuerit leuamen admittendum, sed assiduis se lacrimis conficiens protestaretur, se ad sepulchrum vsque illis fræna laxaturum. Hoc verbis illis indicat (interprete Ruperto.) *Descendam ad filium meum lugens in infernum: id est cum vita mea finem presentem luctum: & qui vite futurus terminus est vltimus; hic erit & lachrimarum. Quid ageret mulier hæc orbata si filio vnigenito? Iustus habet plerandi rationes (ait Sanctus hic) quæ filium lugere mortuum, eumque vnicum, cui sit omnis ablata spes aliorum. Insuper ex his licet colligere, quanto tibi rationes sint prægnantiores, dum spiritum tuum conspicias & animam peccato mortuam: hæc enim mors est, quæ hoc nomine absolute meretur insigniri, quandoquidem in illa totum tuum esse comprehendatur: & ipsa vnica est, nec habes aliam: istaque perditam omnis in æternum tibi spes ablata perijt.**

*Hanc rationem ex professo tractat D. Chryl. Attende (satur) amice: Pecuniam si perdas, poteris dare pecuniam; si dominum, si mancipia sine quod aliud de is, quæ possides. Animum vero si nima perdas, non poteris aliam animam reddere. Pro incipit huius confirmatione sic piosequitur eleganter: *Quia nobis duplicia dedit Deus, duos operibus. caelos, To. 5.**

Gen 37. 35

VII.

Quanto

magis

legere de-

benus a-

niam.

54 55

D. Chryl.

Ora de a-

Qui bonis

caelos, To. 5.

oculos, duas aures, duas manus, duos pedes, et si aliter horum lesus sit, altero integritatem relinquitur. Arguitur vero unam nobis dedit, quam si perdidimus, quam vivimus? Ex his ratio

Ps. 21. 21.

Davidis illa promanavit: Erat a frange Deus animam meam, & de manu canis unquam meam. Illa namque perdita, cum unica sit, alia non superest supponenda. Eam a gladio libera cædente, & a cane devorante: A frange, a cane. Præclara sunt hæc peccati symbola, quibus illud exactè nobis describit Salomon: Dentes leonis, dentes eius, interficiunt animas hominum. Romphaa bis acuta omnis iniquitas, plaga illius non est sanata.

Eccl. 21. 4.

Domine, si plures mihi forent animæ, quo negotij expediretur difficultas, quam Iacob sic expeditis, diuisit enim amenta sua bifariam: hoc cogitans: Si veneris Esau ad unam turmam, & percussit eam, alia turma, qua reliqua est, salvabitur: Verum non nisi unica mihi est, illa vero percutta, quæ alia salvabitur? Sanguinis est lacrimis deflentium, tam pauci te facere, unica animæ tuæ mortem sempiternam, & studiosè perpendo, quanto tripudiet gaudio diabolus, ob hæc quæ quotidie peragis.

Gen. 32. 8.

In hoc maxime testatam voluit Deus toti mundo fidelitatem, qua servus illi placebat Abraham, integritatem, in prompta nimirum servij sui obedientia, cum illi præcipit filium suum in sacrificium offerat holocausti: totum hoc opus eo collimabat: Tentavit Deus Abraham. Tentavit Deus illo mandato præbuit: Tolle filium tuum unigenitum, quem diligis Isaac, & offeres eum in holocaustum super unum montem quem monstraverit tibi. Dico citius paruit Abraham, ut omnibus notum est. Iam actum librativo præcipit Deus manum ut contineat, atque sic modo, cunctis innotescat, quam sis mihi amicus ex corde perfectissimus: Quia fecisti hæc rem. Non videtur Deo suppetere in men quo facti huius exprinat altitudinem. Magnum facinus, a patre gladium stringi, actum librativo quo filio sibi unigenito ac charissimo caput ampuet Deo holocausti in Rem hæc: Et hoc cum ita sit, quod alium ex alia vxore filium haberet putaretque Abraham filium a se inte emptum mox fore a Deo resuscitandum. Ut ait Apostolus, Arbitrans: quia & a mortuis suscitare potens est Deus, nihilominus ita gloriatur Deus, se talem habere servum: quia Non peperisti unigenito tuo propter me.

Gen. 12. 1.

VIII.

Abraham

obedien-

tiam cõ-

mendat,

Deus.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

Gen. 12. 1.

unigenitum, id est spiritum suum illi in adans & gratum immolant holocaustum. Hæc diabolus angelis iungit hominibus: Tolle filium tuum unigenitum, & offeret super unum montem, quem dixerit tibi. Quod id agere te credis, nisi diabolicam implere iussuonem, quotiescumque ad talis dicitis & des, quas tibi demonstrat impudicas, luxuria gladio hunc tuum obtineat. s. v. i. genitum spiritus tui charissimum? quod ad tabernas festines lustras, & eum machæta tractas petrius: in contractibus vsuræ gladio, & in superbis tuis prætentibus culio iugulas ambuonis. Vinam ardenseres quotiescumque primò primos in te sentis inordinatos voluptatis, ambitionis, seu furti motus, diabolus esse qui hæc tibi suggerat. Tolle filium tuum unigenitum.

Ut prodigium statuit Deus portentum, quod vati Ezechielis vxor moriatur, nec ei funeris debitas soltas nemas; vnde qua nocte illa ex humanis discessit, præcipit illi Deus, prodi in publicum, absterge lacrimas, contine luctum, cunctisque notifica vxoris tuæ discessum, si quando tibi dixerint: scierne potest, ut hoc prostratus infortunio, totus appareas lætus & exultans? Illis responde, per hoc intendit Deus, ut portentum consideretis omnino mysteriorum: In portentum. Heu quale portentum emeri tibi animam, hæc tibi dilectissimam sponsam, & ploratum te nullum edere, imò præ gaudio subilute. Hæret acronius Apostolus Paulus, ex eo quod Corinthi degeret vir ad impudicæ carnis vitæ natus emetique notissimus, nec tamen scientium tantum scelus vllus eum deploraret, imò passim in iocundissimumque verteretur. Quis credat, ut hominem videns anima mortua in vivo corpore, & rideas, nec in tristes lacrimas, & singultus effundatis? Sic inflati estis, & non magis luctum habuistis? Apostole servus Dei, si hoc tantopere materis quantopere hoc obstupesceres, si ille ipse, qui mortuam circumferens animam per plateas hilaris ambularet, & præ iubilo cordis gelliens carmina modularetur? Igitur obstupescant cæli, & sancti mrentur anime tuæ privationem, & iniquitatem maximam, quia videns animam tuam mortuam ancipiti cælam gladio: Romphaa bis acuta peccatum, nullum edis tristitia signum, totus es in gaudia profusus, frontemque explicas incurvissimus. Luge, plorata, ingemisce, ratio tibi suppetit prægnantissima.

Luxit & deplanxit Iephte, dum unquam sibi filiam videret immolari, necerat de spectantibus

IX. Portentum est animam mortuam non defici

1. Cor. 5. 2

355

bus: qui sibi temperate posset à lachrymis, non vnicò tantummodo die; sed lex statuta fuit vt annuatim quidam conuenirent, vt funebres edere- rent plancius, lugerentque vnicam patri suo fili- am immolatam: Vnigenita filia sua. Quid tui muneris est &c. Si quem de tuo charis (audi D.

Psal. 11. 39

D. Cypri. *De lapsis* seres dolent & flores facie inculca veste mutata, neglecto capillo, vultu nubilo, ore detorto iudicia maroris: *spendentes*, animam tuam miser perdidisti, spiritaliter mortua superuivisti, hinc tibi &

XI. Dolentia est viuo corpore animam eircufferi mortuam. D. Amb. de flagitiosis locutus quorum corpora mera sunt funera seu sepulchra, quibus defecerunt vel detinent miseram animam, ac spiritum mortuum in sepulchrum. *Carnem suam sicut iumentum circumferentes, cui miseram infoderunt animam suam.* Alludit ad illud Senecæ quosdam esse, qui priusquam mortis debrutum soluant, iam meriti sunt illi quæ potest (inquit) ad portam affigi scedula: Hic viuit talis: qui sic ad mortem profectus, vt priusquam ipsa mors acceleraret, illam præueniret: *Hic non licet in lumine ipsi nomen inscribere: mortem suam antecesserunt.*

D. Amb. Lib. 2. de

San &

Abel. 6.

To. 1.

Senec. Ep.

6.

XII. Familiariter notum est, quod homo consistit anima & corpore: anima vero pars sit principalis, ex qua primariam suam mutat denominationem: vt luculenter probat D. Thomas: amittere neminem latet animam à peccato occidi, eum gratiæ vitam adimat, vt alio loco probauimus. Igitur magis proprie dicitur quod homo moriatur, quando per peccatum anima moritur, quam dum ex morte corporali corpus in terram profertur. Hoc præsupponens Dominus Episcopo Sardis per Ioannem Euangelistam suum denuntiavit: *Nomen habes quod viuas, & mortuus es.* Si charum tibi luceas defunctum, vel ceptum tibi filium, te ipsum deplora: *veritate iurape maiori te ipsum credere potes mortuum, quando peccasti, quam alterum quem certus defertis sepeliendum.*

Apoc. 3. 11

XIII. Peccator obstringitur peccator qui Deum perdidit: etenim sicut se vnicu perdidit Deum. Eandem ob causam ad lachrymas luctumque obstringitur peccator qui Deum perdidit: etenim est vnicus. Inge miscebat mortua mulier ob vnicu sui discessum in quo quidquid eam solari poterat, complectebatur: hoc enim in tuo nulla aliter spes vlla tristitiam solabatur. *Filius vnicus.* Perpende o Christiane, Deum esse vnicum. Duo populi sui volebat Deus insculpta pectori:

Uterque. Bap. de Lanuz. Tom. III.

primum: quod in ipso sit omne bonum nostrum, esse, vita, solamen, sic hoc expressit, quando se Moysi quis esset, declarauit: *Ego ostendam tibi omne bonum.* Secundum: quod sit vnicus. *Audi Israel, Dominus Deus noster, Deus vnus est.* Nihil est autem in SS. literis Deo nã agas excelsi, L. 1. de off. quàm à populo suo Deorum coli multitudinem cuius D. Augustin. plures adfert rationes: sed hæc est vna præstantior: quod per peccatum Deus amittatur. Si quis plures veneraretur Deus, parum illi referret si vnus iacturam pareretur: hoc enim amisso ad alium & alios conuertiretur, & si hunc pareretur aduersarium, alium speraret habere protectorem. Hac fraude circumueniebat miseris Diabolus Gentiles, omnium peccatorum genere conspurcatis: si namque quis per hoc gratiam vnus amitteret Dei quem offenderat: alium inueniret sibi propitium: quod si lumonem irritaret, placabar Venere: si Vulcano displicebat, placebat grauius erat Marti, si hie ab illo discederet, ille sup ererat & alij.

Exo. 33. 29. Deut. 6. 4.

Enang. 6. 17. C. seq.

Vide Ho. 27. §. 11.

XIV.

Qua ratio ne diabo- lus multi- tudinem Deorum

induxerit

id duxerit

id duxerit

XV.

Michas

Deos suos estimat omne bonum.

Nihilominus nõ hoc te prætereat, quod Gen- tili cuidam contigit non in Michas, teste diuino eloquio: Deos tibi quosdam conuauit argen- tos, quibus domum adieculam construxit, in- stat oratori. Illo absente milites intruentes, aur- cupidi, Deos illi abstulerunt, & abierunt. Do- num reuertitur, ad oratorum actutum redit (nostra hæc est confusio negligentia, & eorum diligentia) Deos suos minime inuenit: cor illi- numia tristitia languescit, & anima o delicit, eccli- si fides lacrimarum, foras proficit exanimis milites anhelus insequitur: curu quo potest vel- locissimo, ecclum clamoribus terriat, reuertitur illi, percutiantur: quod id rerum est quid cla- mas, quid in gemis quid te pugnas cædis? Cui ille: *Hoc cur percutiamini? percutiamini quomodo: medius non prætereo e disumpar, Deos meos quos mihi feci, tulistis. & Sacerdotem, & omnia, quæ habeo, & dicitis, quid tibi est?* Hoc primum considera multos sibi conuasse Deos, vt si enim hic desereret, alius fides rema- neret. Hoc secundum attende, quod ipse sibi illos fecisset: *Deos meos quos feci mihi,* & qua facilitate illos effecerat, poterat alios & alios eadem eperâ conuasse. Hoc tertium reuolue, quod nihilominus ablati his dijs iudicaret: cum illis sibi, quidquid habebat beni, pariter au- ferti, nihilque sibi in domo, quo te maxime leniret, vltra superesse. Hoc iudicat dum ait: *Deos meos quos feci mihi, &c. omnia quæ habeo.*

Id. 17. 24

Quam hoc summpere conuenit, vt dolet grauitet Christianus, quando perambulans animæ lux oratorium inuenit sibi per peccatum ablatum esse Deum, quod sine Deo remaneat, & quidem vnicò: nam illo perditio, alius non superest placendus, non alius ad quem conuertatur: *Videte quod ego sem solus, & non sit alius Deus prater me.* Quia vero Deus vita est, salus, lux, via, requies & omne bonum, illo sibi deficiente illo discedente, illo ablato, vera sibi deficiat, illo discedente, illo ablato, vera sibi deficiat, salus & c. vt diximus ad illud Domini: *Et tu Israel serue meum.* Prauidet propheta loci hostium irruptionem, qui diuini templi prædarentur altare, super quo nullum amplius offerretur sacrificium: & tristes inlamar noemas: *Accingite vos & plangite sacerdotes, ululate & c.* *Ecce in sacco & cinere quoniam inierit de domo Dei vestri sacrificium, & libamen.* Quos ederet ploratus, si videret huic templo Deum omnino deficiente? O charissimi, plangite, plorate, ululate, quod vobis deficiat Deus vnicò & præstantissimum animæ vestræ bonum.

§. 17. Misericordia motus super eam. Pio conuenit cordi moueri misericordia: *Deum viduarum miseratur, ob eandem statum calamitates, & dignitatem, si tales sint quales eas esse pat est.*

Deut. 32.
19.
Hom. 13.
N. 3.
Eius ad
1.
Ecol. 1. 13.
36
I.
Stoici do-
cent & c.
tionem
repugna-
te magna
nimitati.
L. 9. de Ci-
tis, ira, gaudijs, &c.
L. 1. c. 9.
L. 4. Tuf-
culan.

Quam cum vidisset Dominus, misericordia motus super eam: dixit illi: *Noli flere.* Cor eius viduarum lacrimarum penetrarunt, & viscerum Philosophorum Stoicorum, cuius principalis auctor fertur fuisse Zenon: videlicet cor sapientis nulla de causa moueri debere affectibus vel passionibus tristitiae, compassionis, timoris, irae, gaudijs, &c. Arguebant enim hoc ex quo quaedam cordis descendere inimitate: credebant autem affectus tales debilis animi esse infirmitates, quo etiam nomine illos nuncupabant. Huic errori adhaesit Cicero, cumque conatus est confirmare ac declarare, dicendo: sicut enim tunc dicitur homo sanus, quando certis motus ita temperatus est, vt pulsus ex nulla alteretur occasione, sed vno semper perseuerat constans statu: sic etiam sanus dicitur esse spiritus, quando eandem semper est dispositione stabilis, sic vt eum ab hac nihil in reum natura valeat immutare. Si spiritus inquit

in illo esse quod habet sanus dicatur, quodcumque illum ab eo dimouebit, eum infirmabit: eo modo quo corpus in statu salutis epate confictis, quocumque illud in eo perturbat, idem infirmabit.

Probat autem D. Augustin. errorem hunc esse inhumanum, eumque conuincit ex principijs philosophiae sapientiae puteus D. Thom. atque centura perstringit eum D. Paulus vt notat D. Chrylost. expendens quod in illo catalogo quem de sceleribus conscripsit Philosophorum superbentium & ingratorum, hoc vltimum statueri vt profundam perditionis abyssum, quod peccata & cor habuerunt nullo humano præditum affectu: itaque quod Philosophi Stoici supremam censabant sani animi dignitatem, Apollolus vt extremam reprobre genis & exartur iniquitatem de illis sic locutus: *Repletis omnium iniquitate, malitia, fornicatione, &c. plenus inuidia &c. sine affectione, absque fide, sine misericordia.* Eo nequitia deuenit, vt nulla moueret eos affectio, nulla leniret misericordia, nullus excitaret affectus: *Sine affectione absque fide, sine misericordia.*

III. Aliud est affectus, se ad quoslibet animæ motus extendit, vt bonos, ita malos: ita vt motus animæ tam in ordine ad bonum, quam ad malum, dicitur affectus: ceterum affectio proprie motus est amoris naturalis, quo parentes erga filios & filij erga parentes afficiuntur; & hanc Graeci vocant *στέργειν* & huic translatum est nomen vt quocumque significet amoris motum naturalis, quo tenemur erga compatriotas, euicem regni subditos, euicem ciuitatis oppidanos. Hispani hoc dicunt *tener affectione*. Vnde legitur iuxta D. Anselmum quod aliquem affectione nulla teneri, idem sit ac nulla habere viscera pietatis, quæ ceterorum amore moueantur ad aliquid, quod eorum spectat remedium, solamen, & lenimentum, sed quod illis cor sit edurum, lapideum, ferale, nulla pietate beneuolam. Et hoc ipsum dicit Spiritus S. *Viscera impiorum crudelia*: q. d. viscera sunt illis duriora, quæ nullo mouentur pietatis affectu: *Sine affectione.* Non hic silit, sed addit: *Absque fide*: q. d. naturæ leges præuicantur quibus confectantur, & inter se coniunguntur qui sunt euicem speciei: *Omne animal diligat sibi simile.* Hoc quod etiam in animalibus ratione non ventibus exactè feruatur, in aplis non custoditur, tanta quippe est quorundam hominum durities, & itaque crudelitas: *Sine misericordia*, q. d. Non deat

1. 2. 9. 14.
a 2.
Hom. 1. in
Epist. ad
Rom.
11.
Illos re-
arguit
D. Paulus
Rom. 1. 29